

KULTURKONTORET

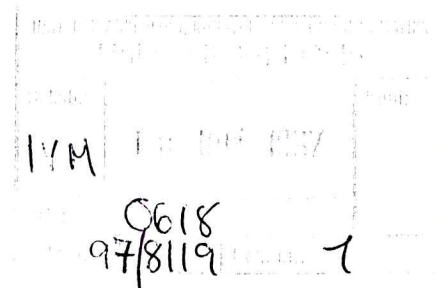

100 år
1897 - 1997

HEMSEDAL KOMMUNE
3560 Hemsedal

Forsvarsmuseet
Oslo ml/Akershus

0015 Oslo

Dato: 14.11.97

Ark : C58

Vår ref: 214/97

ØKS FUNNE I HEMSEDAL.

I haust vart øksa som er avbilda på vedlagte foto funne i ei ur her i Hemsedal. Funnstaden er spennande, med mange sagn og tradisjonar. Mellom anna skal det ha lege ein gard der før ura gjekk ut. Når dette skjedde, veit vi ikkje. Øksa vart funne av ein journalist i Vi Menn, som tok ho med seg for å få tidfesta ho. Dei han snakka med antyda omlag 1600-talet. I artikkelen som kjem i bladet står dette.

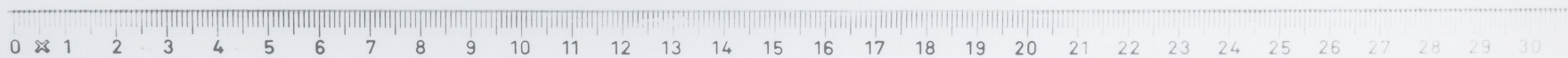
No har vi fått øksa tilbake til Hemsedal, og eg er svært interessert i å få vita alderen på ho. Som det framgår av biletet er ho noko rusta på eine sida. Men det syner kanskje nok til å anslå alderen? Dersom ho er "gamal" nok, vil eg svært gjerne få høve til å levere ho inn til Oldsaksamlinga. Viss ikkje kva gjer vi for å stogge rusta?

Set pris på svar!

Med vennleg helsing

Sissel Carlstrøm
Kultursjef

Vår saksbehandler
Maj Bjørn Larsen, 23 09 37 67

Vår dato
1997-11-28

Vår referanse
144300/97/FMU/BL/BL/786.4

Tidligere dato
1997-11-14

Tidligere referanse
Hemsedal kommune/213/97/C 58

Til
Kulturkontoret, Hemsedal kommune
3560 Hemsedal

Kopi til
Sjef materiellavdelingen FMU

Internt

Intern kopi til

HEMSEDAL KOMMUNE KULTURKONTORET	
180/97	Saksbeh.
03. 12. 97	
Utsatt P	C 51
Utsatt S	
	Dok.nr.
Hemsedal	

Øks funnet i Hemsedal

1 Bakgrunn

Forsvarsmuseet (FMU) viser til skriv med vedlagt foto av øks, stilet til Oldsaksamlingen, overført til FMU.

2 Drøfting

Foto viser en øks sterkt skadet av korrosjon. Nøyaktige mål mangler. Øksetypen kan likevel bestemmes nogenlunde sikkert. FMU betegner denne type våpenøks som *Bredøks*. Denne våpenøkstype fremkom i løpet av det 10. Århundre, en nærmest fullkommen våpenøks. Skaftthullsflikene er små, bladet meget tynt - ned mot 1 mm på det tynneste. Eggen kan i enkelte fall måle opp til 25-30 cm. Formen på øksen i fullt utviklet tilstand, omkring år 1100, blir nærmest 3-kantet. Bredøksene hadde rette svært lange skaft, 150 cm og lengere, og øksen ble båret over skulderen. Bredøkser er ofte avbildet i samtidige gjengivelser, bl.a. flere ganger i Bayeux-teppet som viser sener fra Vilhelm Erobrern's tog mot England i 1066. Fra ca midten av 1000-tallet ved vikingetidens slutt, får øksen en innlagt "egg-vol", et stålinnlegg i eggen for å gi denne hårdhet og skarphet. Bladet mellom egg-volen og skaftthullspartiet er meget tynt, ned mot 1 mm. Typen kalles "halftynna" et navn som brukes i Hallingdal opp mot vårt århundre.

3 Konklusjon

Selv om FMU ikke har undersøkt øksen fysisk er det grunn til å anta at funnet er en våpenøks, type Bredøks fra 1000 tallet. For å stoppe videre ødeleggelse av gjenstanden må denne konserverse så snart som mulig.

Bjørn Larsen (ef)
Major
Rustmester/Fagsjef blankvåpen

UNIVERSITETET
I OSLO

KOPI

Kultursjef Sissel Carlstrøm
Hemsedal kommune
3560 Hemsedal

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, KUNSTHISTORIE
OG NUMISMATIKK

Oldsaksamlingen med Vikingskipshuset
Frederiks gate 3
0164 Oslo

Besøksadresse
Frederiks gate 2

Deres ref: 214/97
Vår ref: 97/8119 IVM

Telefon: 22 85 95 66
Telefaks: 22 85 95 24
email: i.h.v.muller@iakn.uio.no

Oslo: 10. desember 1997

Øks funnet i Hemsedal

Oldsaksamlingen har fått oversendt brev av 14.11.97 til Forsvarsmuseet, Oslo vedrørende øks funnet i en ur i Hemsedal.

Cand.mag.Gerd Færden har vurdert vedlagte foto. For nærmere funksjonsbestemmelse og datering er det behov for opplysninger om bladets tykkelse og opprinnelige bredde. Er nedre del av bladet sekundært? I så tilfelle kan det være en skavøks. Eller er partiet fra bladets nedre del og til skafthullet borte? Det ville også være interessant å vite grunnlaget for datering til 1600-årene.

Dersom øksen er fra middelalder, vil Oldsaksamlingen gjerne innlemme den i sine samlinger. Dette kan vi komme tilbake til når øksen er nærmere bestemt. Det samme gjelder avmerking av funnsted på ØK-kart.

Med vennlig hilsen

Inger Helene Vibe Müller

Inger Helene Vibe Müller
ammanuensis

KULTURKONTORET

100 år

1897 - 1997

HEMSEDAL KOMMUNE

3560 Hemsedal

INST. FOR ARKEOLOGI, KUNSTHISTORIE OG NUMISMATIKK		
Universitetet i Oslo		
Saksb.:		Kopi:
IVM	25 FEB 1998	
Ark.	0618	
Saksnr.	98/13281	Dok. nr. 1

Universitetet i Oslo, IAKN
Oldsaksamlingen, Frederiksgt. 3

0164 OSLO

Dato: 14.01.98

Ark : C51

Vår ref:

19/98

INNLEVERING AV ØKS FUNNE I HEMSEDAL

Herved vert det innlevert ei øks funne i Hemsedal i fjor haust. Vi er svært interessert i å få litt opplysningar om øksa. Funnstaden er omtrent der det er sett eit kryss på kartet. Det vil kome nærare opplysningar om funnstaden etter at snøen har gått og vi har vore og sett på funnstaden.

Dersom dette er ei øks frå førreformatorisk tid, er det ønskeleg at det vert send ein takk til finnarane (det er det jo i alle fall!). Som det framgår av vedlagte artikkel som kom i julenummeret av Vi Menn, gjorde funnet stort inntrykk på finnarane.

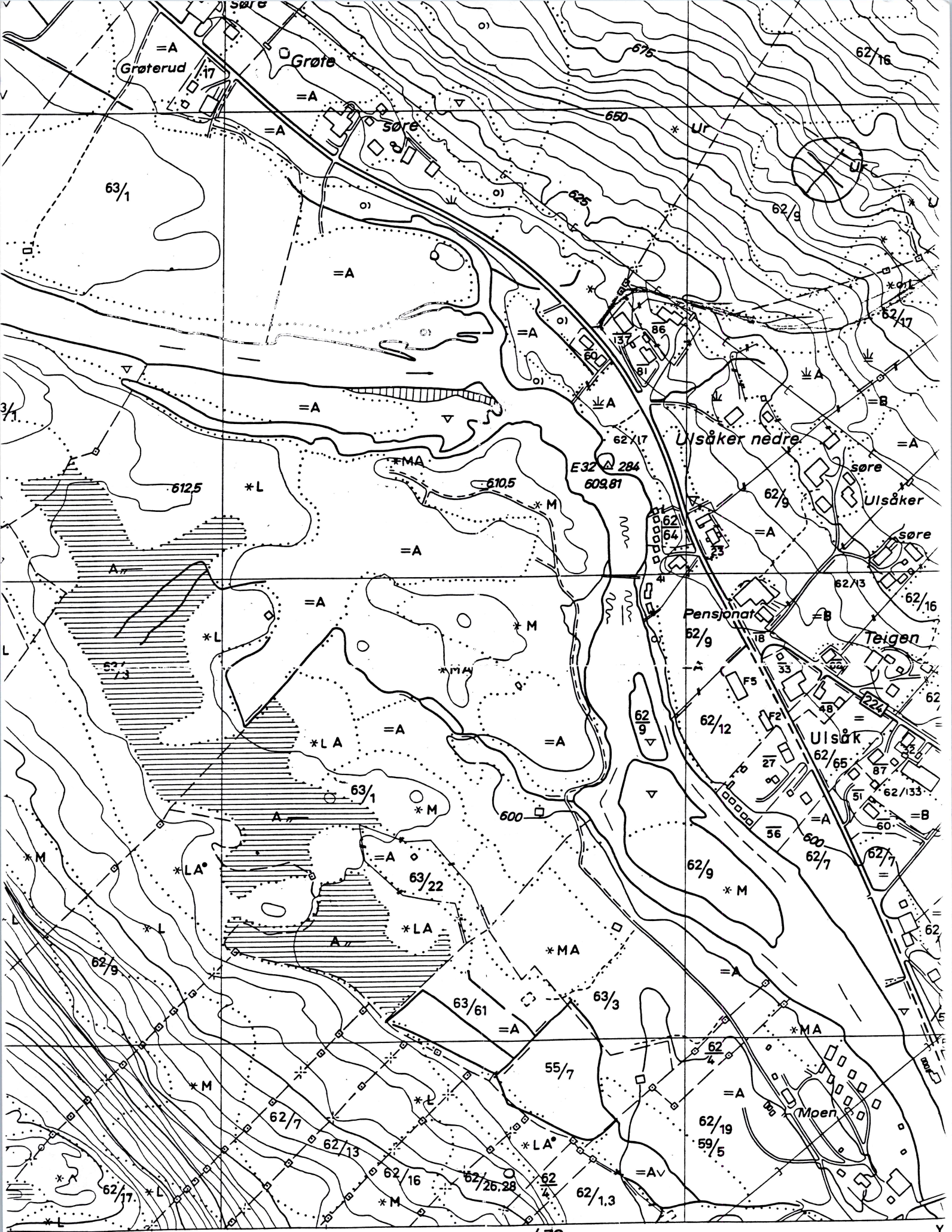
Dei to er: Leslie Ayres, 2900 Fagernes

Johnny Haglund, Nordåsvn. 21, 1251 Oslo

På førehand takk.

Sissel Carlstrøm
Kultursjef

BP067-5-4.

Målestokk 1: 5000

BP067-5-1	BP067-5-2	BQ067-5
BP067-5-3	BP067-5-4	BQ067-5

UNIVERSITETET
I OSLO

KOFI

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, KUNSTHISTORIE
OG NUMISMATIKK

Oldsaksamlingen med Vikingskipshuset

Frederiks gate 3

0164 Oslo

Besøksadresse

Frederiks gate 2

Telefon: 22 85 95 66

Telefaks: 22 85 95 24

email: i.h.v.muller@iagn.uio.no

Kultursjef Sissel Carlstrøm
Kulturkontoret
Hemsedal kommune
3560 Hemsedal

Deres ref: 19/98
Vår ref: 98/1328 IVM

Oslo: 25.februar 1998

Øks funnet i Hemsedal, MA 1998/2.

Vedlagt skisse av øksen slik Arne Emil Christensen har rekonstruert den. Øksebladet har fortykket egg, dråpeformet eller pæreformet skaft hull og markerte skaftfliker, hvorav den nedre har vært dråpeformet. Nærmeste paralleller er øks funnet i Vorma, Eidsvoll, Akershus og ristning i Kaupanger stavkirke, Sogn og Fjordane. Se vedlegg.

Typen tilhører 1100-1200-årene. Se vedlagte kopi av Aslak Liestøls artikkel i kulturhistorisk leksikon, tekst til tegning av øks fra Vorma.

Øksen har ikke fått C.nummer, men jeg håper at finner vil overlate den til Oldsaksamlingen. Han vil få tilsendt diplom, likeledes foto dersom han ikke allerede har dette.

Jeg beklager at dette kommer sterkt etter tidsskjemaet, men her er så mye i forbindelse med ombygningen.

Mange hilsener

Inger Helene Vibe Müller

Inger Helene Vibe Müller

ammanuensis

UNIVERSITETET
I OSLO

KOPI

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, KUNSTHISTORIE
OG NUMISMATIKK

Oldsaksamlingen med Vikingskipshuset

Frederiks gate 3

0164 Oslo

Johnny Haglund
Nordåsv. 21 A
1251 OSLO

Besøksadresse

Frederiks gate 2

Telefon: 22 85 95 66

Telefaks: 22 85 95 24

email: i.h.v.muller@iagn.uio.no

Deres ref:

Vår ref: 98/1328 IVM

C.51651. Øks funnet på Ulsåker nedre 62/9, Hemsedal kommune, Buskerud.

Øksen har fått museumsnummer C.51651. Vedlagt oversendes diplom og foto.

Fotoatelieret har hatt problemer med papirkvaliteten, slik at fargen på øksen er noe forskjellig fra originalen. Til tross for flere forsøk er resultatet ikke blitt så godt som det burde.

Med vennlig hilsen

Inger Helene Vibe Müller
Inger Helene Vibe Müller
amanuensis

Klipp i middelalderarkivet